אגרות הראי"ה - כרך ב' - אגרת שסו

תמצית האגרת

תאריך ומקום: י"א תמוז תרע"א - יפו
נמען: ועד העיר הכללי ביפו

בסכסוך בין ועד העיר לוועד הדתי: הרב קוק לא שמע על 'מרידה' רשמית, ודברי יחיד אינם רשמיים. הרבנות אינה זקוקה לעזרת הוועד הדתי, כי היא עוסקת בכל ענייני החיים ולא רק בדת. הוועד הדתי הוא שנעזר ברבנות. הרב קוק מוחה על הדרישה שהרבנות 'תערוב' לוועד העיר. הרב קוק קרוב לשני הוועדים, ומציע לשכך את הקנטור.

עיקרי הדברים

- סכסוך בין הוועדים.
- הרבנות - בכל ענייני החיים.
- דחיית הדרישה לערבות.
- קריאה לשלום.

נוסח האגרת עם ביאור

בגרסה זו משולב ביאור בתוך נוסח האגרת. הביאור מופיע כך: [בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת] *והוא אינו חלק מלשון האגרת.*

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], י"א תמוז תרע"א[4]. [י"א בתמוז תרע"א (1911)]

לכבוד ועד העיר הכללי פה, [ועד הקהילה הכללי של יהודי יפו, לצד "הוועד הדתי" שעסק בענייני הדת] שלו'[5].

כעת ממש קבלתי את מכתב הועד הנכבד, והנני מוצא לי לחובה להעיר עליו איזה הערות.

א) אנכי לא שמעתי בכלל דברי מרידה רשמיים, מועד הדתי ביחס לועד העיר, לומר שאיננו מודה בו, בשעה שכולם יחד השתתפו בהקמתו של האחרון.

ב) דברי יחיד, אפילו אם היה גם עכשיו ראש הועד, לא יוכלו להחשב לרשמיים, וק"ו[6] שהוא רק מי שהיה ראש הועד, וכעת הראשות היא נשואה ביד אחר, שאין להתיחש כלל עם דבריו כעם דברים רשמיים, אלא כעם כל דעת יחיד, האומר את השקפותיו הפרטיות.

ג) אין אני רואה בהועד הדתי עזר להרבנות, באותו המובן שאני מחזיק את ה"רבנות" שאני נושא את דגלה, רבנות העסוקה תמיד בכל עניני החיים אשר לישראל בארץ ישראל, ועומדת בקישור תמידי אודותם גם כלפי חוץ, ואיננה מתגדרת בשום אופן רק בעניני הדת לבדם, אע"פ[7] שהענינים הם לה חביבים וקדושים מאד. ובפה מלא אני אומר, שהרבנות מצדי איננה זקוקה כלל לשום עזר מצד הועד הדתי. אמנם הועד הדתי נכבד הוא לעירנו, מפני שהענינים

---

1 ב"ה - ברוך השם
2 עה"ק - עיר הקודש
3 ת"ו - תבנה ותכונן
4 תרע"א - השנה תרע"א (1910/1911)
5 שלו' - שלום
6 וק"ו - וקל וחומר
7 אע"פ - אף על פי

הדתיים גם הם ענינים חברתיים הם, וצריכים הם ועד מאנשים המסורים להענינים ההם בלב שלם, לפקח על תקנתם, והועד הזה מוצא הוא על-כן עזרה בהרבנות.

ד) מוחה אני נגד המבטא, "שהרבנות צריכה לערוב לועד העיר" בעד קיום התנאים, שבין הועדים. מעולם לא שמעתי חובת ערבון כזה, שתבוא לחול על יחיד ממעשה יחידים או רבים אחרים, בלא הגדרה קודמת, ובלא בירור קדום, אם יש ביד היחיד לשאת עליו ערובה זאת, גם באין הוכחה משפטית מספקת, אם חלה חובה זו על היחיד, עד כדי אותה המדה של כניסה בערבות. ובפרט שאנכי לא פעם אחת גליתי את דעתי, שהנני קרוב במדה אחת לשני הועדים יחד. כל כח העושה איזה בנין וסידור בענינינו בארץ ישראל חביב עלי, במעמקי רוחי, ומתוך כך לא שלחתי אנכי מצדי אנשים ביחוד לועד הדתי, שהנני מכירו רק לצורך כללי אחד מצרכי העיר, ולא בשום אופן ליסוד המבסס את הרבנות, במובני אני.

ה) בשום אופן לא אאמין שירצה הועד הדתי למלוך מעצמו על עניני העיר, וק"ו שאי-אפשר הדבר שיפגוש מצד הרבנות שום הסכמה ע"ז[8], אם יעלה דבר מוזר כזה על דעתו. גם לא ארצה להאמין, שועד העיר שהרבה כ"כ[9] להראות את מרצו לטובת מנוחת העיר, אחדותה ושלומה, יתחיל כעת, מפני סבת איזה דברים שיש בהם תוכן של קנטור, שנשמעו מפי יחיד לאוזן יחיד, להרוס את כל יסוד בנינו.

אנכי מצדי איני מוצא כאן רגע של חירום, וארשה לעצמי ליעץ את כבוד ועד העיר הנכבד מאד, להשקיף על ענין פעוט זה, של דברי הקיגטוריא הפרטיים, במבט של מנוחה וגודל נפש הראוי לו.

והנני עומד תמיד לעזור לפשר את הענינים המסוכסכים הנוגעים למצב עירנו, לכל מפלגותיה בתור חטיבה אחת חשובה מחלקי ישובנו הקדוש והחביב בארץ אבות, ולהרגיע את הלבבות בדרך שלו' ואהבת אחים, שלו' שלו' לרחוק ולקרוב. [על פי ישעיהו נז, יט]

ברגשי כבוד נעלים,

הק' אברהם יצחק ה"ק

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי"ה, כרכים א׳-ד׳

---

8 ע"ז - על זה

9 כ"כ - כל כך